

วิชาที่ 3

การฝึกปฏิบัติ

วิชาที่ 3

การฝึกปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าอบรม

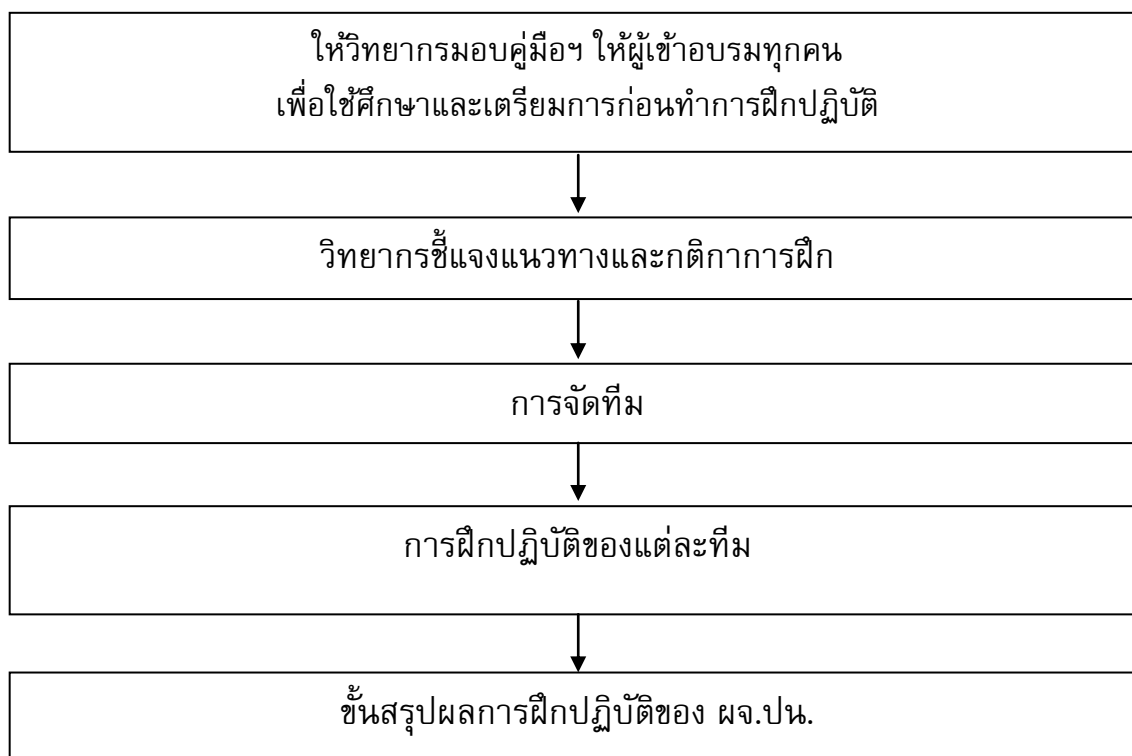
1. สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ในการฝึกอบรม กปน. ได้
2. สามารถใช้ **สื่อแผ่นพลิก** และ **สื่อไวเนล (Mind Map)** ในการฝึกปฏิบัติ
3. สามารถประเมินผลการฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตเนื้อหา

1. การจัดทีมและกติกากการฝึก
2. วางแผนเตรียมการฝึก
3. ฝึกปฏิบัติรายวิชา

ระยะเวลาการอบรม 130 นาที

กระบวนการอบรม



วัตถุประสงค์	เนื้อหา/วิธีการฝึกอบรม/เวลา	สื่อ-อุปกรณ์
1.สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ในการอบรมวิทยากรจังหวัดได้ 2.สามารถใช้สื่อแผ่นพลิก และสื่อไวนิล (Mind Map) ในการฝึกปฏิบัติ 3.สามารถประเมินผลการฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	ขั้นที่ 1 ชี้แจงกติกาการฝึก (5 นาที) 1. วิทยากรแจกคู่มือ ผจ.ปน.ให้ผู้เข้าอบรมทุกคน 2. ชี้แจงแนวทางและกติกาการฝึก ดังนี้ 2.1 การฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรมครั้งนี้ มี 4 หัวข้อ (4 ทีม) แต่ละหัวข้อ (ทีม) จะมีระยะเวลาการฝึกไม่เท่ากัน คือ ทีมที่ 1 หัวข้อ ความสำคัญ และบทบาท ภารกิจของ ผจ.ปน. ทีมที่ 2 หัวข้อ การปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน.ในการลงคะแนน และนับคะแนน และข้อผิดพลาดที่พบบ่อย ทีมที่ 3 หัวข้อ การปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน.การจัดสถานการณ์จำลองการลงคะแนน และการปิดการลงคะแนน ทีมที่ 4 หัวข้อ การปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน.การสาธิตนับคะแนน/ การวินิจฉัยบัตร/ การชานคะแนน/ การขีดคะแนน และข้อผิดพลาดที่พบบ่อย 2.2 การฝึกปฏิบัติครั้งนี้ จะใช้สื่อแผ่นพลิกฝึกปฏิบัติในหัวข้อ บทบาท ภารกิจของ ผจ.ปน. และไวนิล (Mind Map) เป็นสื่อในการถ่ายทอด และการสาธิตสถานการณ์จำลอง โดยเฉพาะหัวข้อการปฏิบัติหน้าที่ของ กปน. แต่ละตำแหน่ง 2.3 ทุกคนจะได้ฝึกคนละ 1 หัวข้อ 3. ขณะที่ทีมฝึกกำลังทำหน้าที่วิทยากร ทีมที่เหลือจะสมมุติให้เป็น กปน. ที่เข้าอบรม 4. เมื่อทุกทีมฝึกเสร็จแล้ว วิทยากรให้ข้อเสนอแนะ ขั้นที่ 2 การจัดทีมและซักซ้อม (20 นาที) 1. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมตามตำบล (รุ่นละประมาณ 30 คน) แล้วดำเนินการ ดังนี้ (5 นาที)	1.คู่มือ ผจ.ปน.

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/วิธีการฝึกอบรม/เวลา	สื่อ-อุปกรณ์
	1.1 ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละตำบลปรึกษากัน แล้วเลือกเข้าทีมตามวิชาที่ตนสนใจ หรือมีความถนัด ผู้ที่มาจากตำบลเดียวกันให้กระจายกันเลือกเข้าทีมให้ครบทุกทีม/ทุกวิชา ผู้เข้าอบรม 1 คน จะอยู่ได้เพียง 1 ทีม 1.2 แต่ละทีมให้มีจำนวนสมาชิกอย่างเหมาะสมกับระยะเวลาที่แต่ละทีมใช้ในการฝึก ดังนี้ ทีมที่ 1 หัวข้อ ความสำคัญ และบทบาทภารกิจของ ผจ.ปน. ใช้เวลาฝึกปฏิบัติ 15 นาที ทีมที่ 2 หัวข้อ การปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน. ในการลงคะแนนและนับคะแนน และข้อผิดพลาดที่พบบ่อย ใช้เวลาฝึกปฏิบัติ 20 นาที ทีมที่ 3 หัวข้อ การปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน. สาธิตการจัดสถานการณ์จำลองการลงคะแนน และการปิดการลงคะแนน ใช้เวลาฝึกปฏิบัติ 30 นาที ทีมที่ 4 หัวข้อ การปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน. สาธิตการจัดสถานการณ์จำลอง / การนับคะแนน / การวินิจฉัยบัตร / การชานคะแนน / การขีดคะแนน และข้อผิดพลาดที่พบบ่อย ใช้เวลาฝึกปฏิบัติ 30 นาที 2. เมื่อผู้เข้าอบรมจัดทีมได้แล้ว วิทยากรมอบสื่อให้แต่ละทีม แล้วให้แต่ละทีมดำเนินการ ดังนี้ (15 นาที) 2.1 ร่วมกันวางแผนโดยทุกคนในทีมต้องได้ฝึกเป็นวิทยากรทุกคน ให้ทุกคนในทีมมีเนื้อหาและเวลาในการฝึกเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน 2.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เสร็จก่อนที่จะเริ่มการฝึก 2.3 ให้มีการฝึกซ้อมร่วมกันในส่วนของหัวข้อที่ทีมตนเองรับผิดชอบ 3. ให้ทีมที่ 1 จัดสถานที่ในการฝึกปฏิบัติ เพราะเป็นทีมแรกที่จะทำการฝึก	2.แผ่นพลิกที่ 1-11 บทบาทภารกิจของ ผจ.ปน. 3.ไวนิล Mind Map การปฏิบัติหน้าที่ของ กปน. 4. หน่วยเลือกตั้งจำลอง 5. ป้ายหน้าหน่วย 6. คูหา 7. หีบบัตร 8. โต๊ะ/เก้าอี้/แบบพิมพ์รวมประจำหน่วย 9. อุปกรณ์การนับคะแนน 10. บัตรเลือกตั้ง (ตัวอย่าง) และที่เจาะบัตร

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/วิธีการฝึกอบรม/เวลา	สื่อ-อุปกรณ์
	ขั้นที่ 3 การฝึกปฏิบัติ (100 นาที) 1. ฝึกปฏิบัติ หัวข้อที่ 1 เรื่อง ความสำคัญ และบทบาทภารกิจของ ผจ.ปน. โดยใช้แผ่นพลิก ความสำคัญ และบทบาท ภารกิจของ ผจ.ปน. เป็นสื่อ (15 นาที) 2. ฝึกปฏิบัติ หัวข้อหัวข้อที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน.ในการลงคะแนน และนับคะแนน และข้อผิดพลาดที่พบบ่อย โดยใช้ไวนิล Mind Map เป็นสื่อ (20 นาที) 3. ฝึกปฏิบัติหัวข้อ หัวข้อที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน. การจัดสถานการณ์จำลองการลงคะแนน และสาธิตลงคะแนน/ ปิดการลงคะแนน/ ข้อผิดพลาดขณะฝึกปฏิบัติและที่พบบ่อย พร้อมทั้งเสนอแนะการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ (30 นาที) 4. ฝึกปฏิบัติหัวข้อ หัวข้อที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของ จพง.ปน. การสาธิตนับคะแนน ของ กปน.แต่ละคน/ การวินิจฉัยบัตรดี-บัตรเสีย/ จัดสถานการณ์จำลองการนับคะแนน 10 บัตร/ การทำเอกสารปิดหน้าหน่วย/ การส่งหีบบัตร หลักฐาน และอุปกรณ์การเลือกตั้ง/ ข้อผิดพลาดขณะฝึกและที่พบบ่อย พร้อมทั้งเสนอแนะการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ (30 นาที) ขั้นที่ 4 สรุปผลการฝึกปฏิบัติของทีมฝึก (5 นาที) วิทยากรสรุปผล และให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติของทีมฝึก ผจ.ปน.	11. ใบความรู้ที่ 1.1 ความสำคัญและบทบาทภารกิจของ ผจ.ปน. 12. ใบความรู้ที่. 2.1 บทบาทหน้าที่ของ กปน.ตำแหน่งต่างๆ 13. ใบความรู้ที่ 2.21 ข้อสังเกตและข้อพึงระวัง 14. ใบความรู้ที่ 2.2 -2.20 การปฏิบัติหน้าที่ของ กปน.

ประเด็นเนื้อหาการฝึกปฏิบัติในภาพรวม

1. **ทีมฝึกที่ 1** เกริ่นนำด้วยบทเรียนข้อผิดพลาดในอดีต ทำให้ต้องมี ผจ.ปน. และบทบาทของ ผจ.ปน. ในการเลือกตั้ง (15 นาที)

(ดูใบความรู้ที่ 1 ความสำคัญ และบทบาท ภารกิจของ ผจ.ปน. ประกอบ)

2. **ทีมฝึกที่ 2 การปฏิบัติงานของ จพง.ปน. ตำแหน่งต่าง ๆ** (20 นาที) ใช้สื่อไว้นิส Mind Map การปฏิบัติหน้าที่ของ กปน. เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้

- ชี้แจงการทำหน้าที่ กปน. แต่ละคนในการลงคะแนน และการนับคะแนน
- ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยของ กปน. ในแต่ละตำแหน่ง

(ดูใบความรู้ที่ 2.1 บทบาทหน้าที่ของ กปน. ตำแหน่งต่างๆ ประกอบ)

3. **ทีมฝึกที่ 3 การจัดสถานการณ์จำลอง (หน่วยสาธิต)** (30 นาที)

3.1 ก่อนวันเลือกตั้ง

3.2 วันเลือกตั้ง

1) ก่อนเปิดลงคะแนน

2) ระหว่างการลงคะแนน

- จัดสถานการณ์จำลองให้ลงคะแนน 10 คน

3) ปิดการลงคะแนน

(ดูใบความรู้ที่ 2.21 ข้อสังเกตและข้อพึงระวังประกอบ)

4. **ทีมฝึกที่ 4 การสาธิตนับคะแนนเลือกตั้ง** (30 นาที)

- ดำเนินการนับคะแนน

- แนวทางการวินิจฉัยบัตรดี-บัตรเสีย

- การเก็บบรรจุบัตร และเอกสารในถุงวัสดุใสชั้นในและชั้นนอก การส่งหีบบัตร

หลักฐาน และอุปกรณ์การเลือกตั้ง

(ดูใบความรู้ที่ 2.13-2.16 การนับคะแนน และใบความรู้ที่ 2.21 ข้อพึงสังเกตและข้อพึงระวังประกอบ)

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ

1. หน่วยเลือกตั้งจำลอง (ดูหน้า 70)

- ป้ายหน้าหน่วย

- คูหา

- หีบบัตร

- โต๊ะ/เก้าอี้/แบบพิมพ์รวมประจำหน่วย

- ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง

ฯลฯ

2. อุปกรณ์การนับคะแนน

- แบบขีดคะแนน
- ตะกร้าแยกบัตร 3 ใบ
- ที่เจาะบัตร

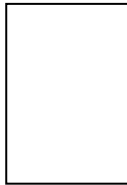
3. สื่อ (หน้าที่ กปน.)

3.1 สื่อไวท์บอร์ด Mind Map ขนาดประมาณ 1.5 X 2 เมตร แสดงหน้าที่ของ กปน.

3.2 แผ่นกระดาษ mind map ขนาด A3 แสดงหน้าที่ของ กปน. ในหน้าแรก และหน้าที่ 2 เป็นความรับผิดชอบของ กปน.ทั้งก่อนและหลังวันเลือกตั้ง

3.3 แผ่นกระดาษฟลิปชาร์ตแผ่นใหญ่ 1 โหล

4. ตัวอย่างสื่อที่ใช้ทดสอบการปิดประกาศหน้าหน่วยโดยใช้กระดาษฟลิปชาร์ตแผ่นใหญ่

ก่อนลงคะแนน			
หลังปิดการลงคะแนน			
หลังนับคะแนน			

5. ใบความรู้

- ใบความรู้ ที่ 1.1 ความสำคัญ และบทบาท ภารกิจ ของ ผจ.ปน.
- ใบความรู้ที่ 2.1 บทบาทหน้าที่ของ กปน. ตำแหน่งต่างๆ
- ใบความรู้ที่ 2.13 การเตรียมการนับคะแนน
- ใบความรู้ที่ 2.14 วิธีการนับคะแนน
- ใบความรู้ที่ 2.15 แนวทางการวินิจฉัยบัตรดี
- ใบความรู้ที่ 2.16 การตรวจสอบเมื่อเสร็จสิ้นการนับคะแนน
- ใบความรู้ที่ 2.21 ข้อสังเกตและข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่ของ กปน.

หมายเหตุ การอบรม ผจ.ปน.

1. การฝึกปฏิบัติถูกออกแบบสำหรับทีมขนาดเล็ก คือ ผู้เข้าอบรม ผจ.ปน.จำนวนไม่เกิน 30 คน ถึงจะมีประสิทธิภาพ ใช้ห้องอบรม 1 ห้อง
2. กรณีที่มีผู้เข้าอบรมมากกว่า 30 คน ให้แบ่งดำเนินการฝึกปฏิบัติเป็น 2 ทีมๆ ละ 1 ห้องๆ ละ 1-3 ตำบล จุดละไม่เกิน 30 คน แต่ละจุดให้มีวิทยากร อย่างน้อย 2 คน และให้จัดหน่วยเลือกตั้งจำลองประจำห้องที่ฝึกปฏิบัติไว้ล่วงหน้า
3. การจัดทีมฝึก 4 ทีม ในแต่ละทีมต้องประกอบด้วย ผจ.ปน.ครบทุกตำบล สัดส่วนจำนวนสมาชิกในแต่ละทีมให้สัมพันธ์กับเวลาที่ใช้ในการฝึก

ใบความรู้ที่ 1

ความสำคัญและบทบาทภารกิจของ ผจ.ปน.

การปกครองระบอบประชาธิปไตย หัวใจอยู่ที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งสามารถใช้อำนาจได้ทั้งทางตรง และทางอ้อม

การเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจอธิปไตยโดยทางอ้อม ผ่านทางตัวแทนที่ประชาชนเลือกตั้งให้ไปทำหน้าที่แทน หากการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นมีความสุจริต และเที่ยงธรรม ก็จะเป็นที่ยอมรับ และสะท้อนเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประชาชน แต่หากการเลือกตั้งไม่สุจริต และไม่เที่ยงธรรม เช่น มีการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผิดพลาดบกพร่อง มีพฤติกรรมวางตัวไม่เป็นกลาง ไม่ดำเนินการตามระเบียบกฎหมาย หรือไม่อำนวยความสะดวก สร้างความไม่พึงพอใจแก่ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนอกจากไม่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้ว ยังเป็นภาพสะท้อนปัญหาในการเลือกตั้งอีกด้วย

นอกจากนั้น ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา ยังมีการเสนอภาพข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้ง และนำมาสู่การร้องเรียน ร้องคัดค้านการเลือกตั้งตามมา เป็นเหตุให้ กกต. หรือศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ อันเนื่องมาจากความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้ง(จพง.ปน.) จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเรียบร้อยราบรื่นในหน่วยเลือกตั้งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการเลือกตั้งได้

ดังนั้น เพื่อมิให้มีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นอีก จึงมีความจำเป็นต้องมี **ผู้จัดการหน่วยเลือกตั้ง (ผจ.ปน.) หรือ กปน.มีอาชีพ** เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในหน่วยเลือกตั้ง ให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เป็นที่ยอมรับ และไม่เกิดปัญหาการร้องเรียนหรือปรากฏเป็นข่าวเกี่ยวกับความผิดพลาดบกพร่องในการทำงานแพร่หลายทางสื่อต่างๆ

การที่ กปน.จะเป็นมีอาชีพหรือไม่ อยู่ที่ผลการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีความผิดพลาดเกิดขึ้นอีกต่อไป และถ้ามีปัญหาเรื่องใดเกิดขึ้นที่หน่วยเลือกตั้ง ต้องสามารถแก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง ดังนั้น การที่ กปน.จะรู้ทุกอย่างและแก้ปัญหาได้ทุกเรื่องนั้น จะต้องรู้ว่าตนมีบทบาทหน้าที่อย่างไร จึงจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง โดย กปน.มีบทบาทและภารกิจ ดังนี้

1. บริหารจัดการและควบคุมดูแลการเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้ง
2. คุ้มครอง รักษาสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และบริการอำนวยความสะดวกกับผู้มาใช้สิทธิ ยึดหลักว่า “ผู้ใดมีสิทธิต้องได้ใช้สิทธิ”
3. วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นที่หน่วยเลือกตั้ง ด้วยความสุจริต เที่ยงธรรมและโปร่งใส เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย โดยปราศจากอคติหรือเอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใด

4. ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน/วิธีการปฏิบัติต่างๆ ที่หน่วยเลือกตั้ง ทั้งวิธีการปฏิบัติของ จพง.ปน.และของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น การลงคะแนน การนับคะแนน เป็นต้น

5. รายงานผลการลงคะแนน การนับคะแนน และอื่นๆรวมทั้งบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่หน่วยเลือกตั้ง

ในแต่ละหน่วยเลือกตั้งจะมีเจ้าพนักงานประจำหน่วยเลือกตั้ง (จพง.ปน.) ประกอบด้วย กปน.จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คนและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครองหรือทหาร) จำนวนไม่น้อยกว่า 1 คน โดย กปน.จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน ดังนี้

1. ประธาน กปน. (ผจ.ปน.)
2. กปน.ฝ่ายตรวจบัญชีรายชื่อ
3. กปน.ฝ่ายมอบบัตร
4. กปน.ฝ่ายคุมคูหา
5. กปน.ฝ่ายคุมหีบบัตร

สำหรับบทบาทหน้าที่ของ กปน.ฝ่ายต่างๆจะได้ทำความเข้าใจโดยละเอียดในวิชาต่อไป ตอนนี้ควรรู้บทบาทและภารกิจของ ผจ.ปน.ก่อน

บทบาทและภารกิจของ ผจ.ปน.

ผจ.ปน. มีบทบาท ภารกิจทั้งในช่วงก่อนมี พรฎ.ให้มีการเลือกตั้ง หลังมี พรฎ. ให้มีการเลือกตั้งและในวันเลือกตั้ง ดังนี้

1 บทบาทภารกิจช่วงก่อนมี พรฎ.

1.1 สรรหาผู้มีสมควรเข้ารับการอบรมเป็น กปน. ซึ่งอย่างน้อยควรมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- 1) ผ่านการอบรมหลักสูตรพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย
- 2) เคยเป็น กปน. หรือ ผอ.ปน.
- 3) ผู้ที่สนใจอยากเป็น กปน.
- 4) มีความสามารถที่จะเป็น กปน.ได้

ทั้งนี้ ควรเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง และควรสรรหาไว้จำนวน 8 -

10 คน

1.2 เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ แก่ผู้ที่ได้รับการสรรหาเข้ารับการอบรมเป็น กปน.

1.3 จัดทำทะเบียนรายชื่อผู้ผ่านการอบรม และผ่านการทดสอบความรู้ เรียงลำดับคะแนน แล้วจัดส่งให้ ผอ.กต.จว.

2 บทบาทภารกิจช่วงหลังมี พรฎ.

2.1 ให้เข้าอบรมเพิ่มเติมเพื่อเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ส. แก่ผู้ผ่านการทดสอบความรู้

2.2 เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้ง กปน. ให้ประชุมเพื่อมอบหมายภารกิจแก่ กปน. และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งให้แก่ผู้ได้รับแต่งตั้งตามแนวทางที่กำหนดไว้(การจัดทีม ผจ.ปน.เป็นวิทยากรอบรม/จำนวน กปน.ที่จะเข้าอบรม /วิธีการอบรม /การกำกับดูแลการอบรมโดยวิทยากรจังหวัด และ ศส.ปชต. ฯลฯ)

2.3 เป็นวิทยากรซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่แก่ กปน. ในวันรับมอบวัสดุ อุปกรณ์ บัตรและหีบบัตรเลือกตั้ง

3. การปฏิบัติหน้าที่ในวันเลือกตั้ง

3.1 เป็นประธาน กปน. บริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภายในหน่วยเลือกตั้ง

3.2 ปฏิบัติหน้าที่ก่อน ระหว่าง และหลังการลงคะแนน

3.3 จัดทำแบบพิมพ์ และแบบรายงานต่าง ๆ

3.4 รายงานผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ

3.5 เป็นตัวแทนของ กกต. ในระดับหน่วยเลือกตั้ง ประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ

3.6 สรุปปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ รายงานต่อ ผอ.กกต.จว

ผจ.ปน. จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมาก ทำให้การเลือกตั้ง ในหน่วยเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต เทียบธรรม และยังเป็นหลักประกันให้การเลือกตั้งมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความสมบูรณ์อย่างแท้จริง

ดังนั้น หลังจากผ่านการอบรมแล้ว ผจ.ปน.และ ศส.ปชต.ต้องประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อดำเนินการ ดังนี้

1. เป็นวิทยากรอบรมขยายผลแก่ผู้ที่สนใจหรือสมควรเข้ารับการอบรมเป็น กปน. โดยให้ดำเนินการอบรมขยายผลกับ กก.ศส.ปชต.ที่ยังไม่ผ่านหลักสูตรก่อน

2. จัดทำแผนการอบรมขยายผลว่าจะอบรมเมื่อใด ที่ไหน ใครบ้างที่จะเข้าอบรม จากหมู่บ้านหรือชุมชนใดบ้าง จำนวนเท่าใด (ไม่ควรเกิน 10-20 คน หรือไม่เกินครั้งละ 2 หมู่บ้าน) ใครบ้างที่จะเป็นวิทยากรในแต่ละรุ่น (ผจ.ปน.และ กก.ศส.ปชต.ที่ผ่านหลักสูตรเป็นวิทยากร) จะใช้วัสดุอุปกรณ์จากที่ใด (กกต.ได้จัดทำสื่อแผ่นไวนิล และแผ่นพลิก พร้อมทั้งคู่มือในการอบรมให้ตำบลละ 2-3 ชุด)

3. เมื่อทำแผนเสร็จแล้ว ให้ประธานส่งแผนให้ สنج.กต.จังหวัดทราบเพื่อสนับสนุนสื่ออุปกรณ์และรายงานผลงาน พร้อมทั้งช่วยประชาสัมพันธ์

4. เมื่ออบรมขยายผลเสร็จแต่ละรุ่น ให้ ผจ.ปน.และ กก.ศส.ปชต.ที่เป็นวิทยากรประชุมพิจารณาคัดเลือกผู้ที่ผ่านการอบรม และทำบัญชีรายชื่อเรียงตามลำดับความสามารถและความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ ทำหน้าที่ กปน. จำนวนหน่วยเลือกตั้งละ 8-10 คน เสนอ ผอ.กต.จว.ต่อไป

ใบความรู้ที่ 2.1

บทบาทหน้าที่ กปน. ตำแหน่งต่าง ๆ

1. กปน. ผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก

1.1 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งตรวจสอบลำดับที่ในบัญชีรายชื่อ (ส.ส. ...) และจำเลขลำดับที่ในบัญชีรายชื่อ และเตรียมหลักฐานการแสดงตน

1.2 อำนวยความสะดวก และจัดระเบียบการแสดงตน

1.3 อำนวยความสะดวกคนพิการ ทูพพลภาพ และผู้สูงอายุ

2. กปน. ผู้ทำหน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

2.1 ตรวจสอบรายชื่อกับหลักฐานแสดงตนถูกต้องตรงกัน ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือให้ตรงช่องลำดับที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น

2.2 แจ้งลำดับที่ในบัญชีรายชื่อของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง พร้อมกับหลักฐานการแสดงตน (บัตรประจำตัว) ให้ฝ่ายส่งมอบบัตรเลือกตั้ง

3. กปน. ผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง

3.1 รับหลักฐานการแสดงตนจากฝ่ายตรวจบัญชีรายชื่อฯ

3.2 บันทึกเลขลำดับที่ตามบัญชีรายชื่อฯ ลงที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง

3.3 ให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาที่ต้นขั้วบัตรฯ และ กปน. ลงลายมือชื่อที่ต้นขั้วบัตรฯ ด้วย

3.4 ฉีกบัตรฯ ตามรอยปรุจากต้นขั้วพร้อมพับบัตรฯ ตามรอยพับ และส่งให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง พร้อมคืนหลักฐานการแสดงตนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เข้าไปยังคูหาลงคะแนน

4. กปน. ผู้ทำหน้าที่ควบคุมคูหา

4.1 จัดระเบียบในการเข้าไปลงคะแนนในคูหา

4.2 ป้องกันมิให้บุคคลใดเห็นการลงคะแนนของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง

4.3 อำนวยความสะดวกคนพิการ ทูพพลภาพ และผู้สูงอายุ

4.4 เตือนให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง พับบัตรเลือกตั้ง เมื่อลงคะแนนเสร็จสิ้น และให้นำบัตรไปหย่อนในหีบบัตร

5. กปน. ผู้ทำหน้าที่ควบคุมหีบบัตร

5.1 ให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง หย่อนบัตรเลือกตั้ง ลงในหีบบัตรด้วยตนเองต่อหน้า กปน.

5.2 ให้ตรวจตรา มิให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง นำบัตรออกจากที่เลือกตั้ง โดยมิได้หย่อนบัตรลงในหีบบัตร

5.3 อำนวยความสะดวกให้กับคนพิการ ทูพพลภาพ และผู้สูงอายุ

6. จนท.รปภ. ทำหน้าที่

- 6.1 รักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยบริเวณที่เลือกตั้ง
- 6.2 สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ กปน. ในการลงคะแนนและนับคะแนน
- 6.3 รักษาความปลอดภัยบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และอุปกรณ์การเลือกตั้งตลอดระยะเวลาจนเสร็จสิ้นภารกิจ

ใบความรู้ที่ 2.13

การเตรียมการนับคะแนน

(ระเบียบ ฯ ข้อ ... , ...)

เมื่อปิดการลงคะแนนและปิดช่องใส่บัตร (ส.ส. ...) แล้ว ให้เริ่มกระบวนการนับคะแนน ดังนี้

1. จัดสถานที่นับคะแนน ป้าย ตั้งกระดาน ติดแบบขีดคะแนน เตรียมอุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ ภาชนะที่ใช้ใส่บัตรเลือกตั้งแต่ละประเภท และกันบริเวณให้ชัดเจน

2. มอบหมาย กปน. 4 คน เพื่อนับคะแนน โดยแบ่งหน้าที่ ดังนี้

คนที่ 1 หยิบบัตรที่ละฉบับและคลี่บัตร แล้วส่งให้คนที่ 2

คนที่ 2 วินิจฉัยและอ่านบัตร

คนที่ 3 รับบัตรจากคนที่ 2 เจาะมุมบัตรที่วินิจฉัยแล้ว พับบัตรแล้ว แยกเก็บบัตรแต่ละประเภทลงในภาชนะที่เตรียมไว้

คนที่ 4 ขานทวนคะแนนและขีดคะแนน

คนที่เหลือ มีหน้าที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และคอยสับเปลี่ยนในการปฏิบัติหน้าที่กับคนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

3. เปิดหีบบัตร โดยตัดสายรัด (ห้ามเทบัตรเลือกตั้งออกจากหีบบัตรเลือกตั้ง) เพื่อนับคะแนนทันที การเปิดหีบบัตรเลือกตั้งและนับคะแนนนี้ต้องกระทำโดยเปิดเผยและต้องให้เสร็จในรวดเดียวจะเลื่อนหรือประวิงเวลาไม่ได้

ใบความรู้ที่ 2.14

วิธีการนับบัตรเป็นคะแนน (ระเบียบ ฯ ข้อ ...)

วิธีการนับคะแนน

คนที่ 1 หยิบบัตรที่ละฉบับและคลี่บัตร

คนที่ 2 วินิจฉัยและอ่านบัตร แล้วชูบัตรโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งได้เห็นด้วย

- บัตรดีให้อ่านว่า “ดี” และขานหมายเลขที่ได้คะแนน
- บัตรที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน ให้ อ่านว่า “ไม่ประสงค์ลงคะแนน”
- บัตรเสียให้อ่านว่า “เสีย”

**ในกรณีบัตรเสีย ให้ กปน. อย่างน้อย 2 คน สลักหลังบัตรว่า “เสีย”
พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่า เป็นบัตรเสียเพราะเหตุใด**

คนที่ 3 รับบัตรจากคนที่ 2 ซึ่งวินิจฉัยแล้วเจาะมุมบัตรแล้วพับบัตร แยกเก็บลงในภาชนะแต่ละประเภท (บัตรดี บัตรเสีย บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน)

คนที่ 4 ขานทวนคะแนน และขีดคะแนนลงในแบบขีดคะแนน

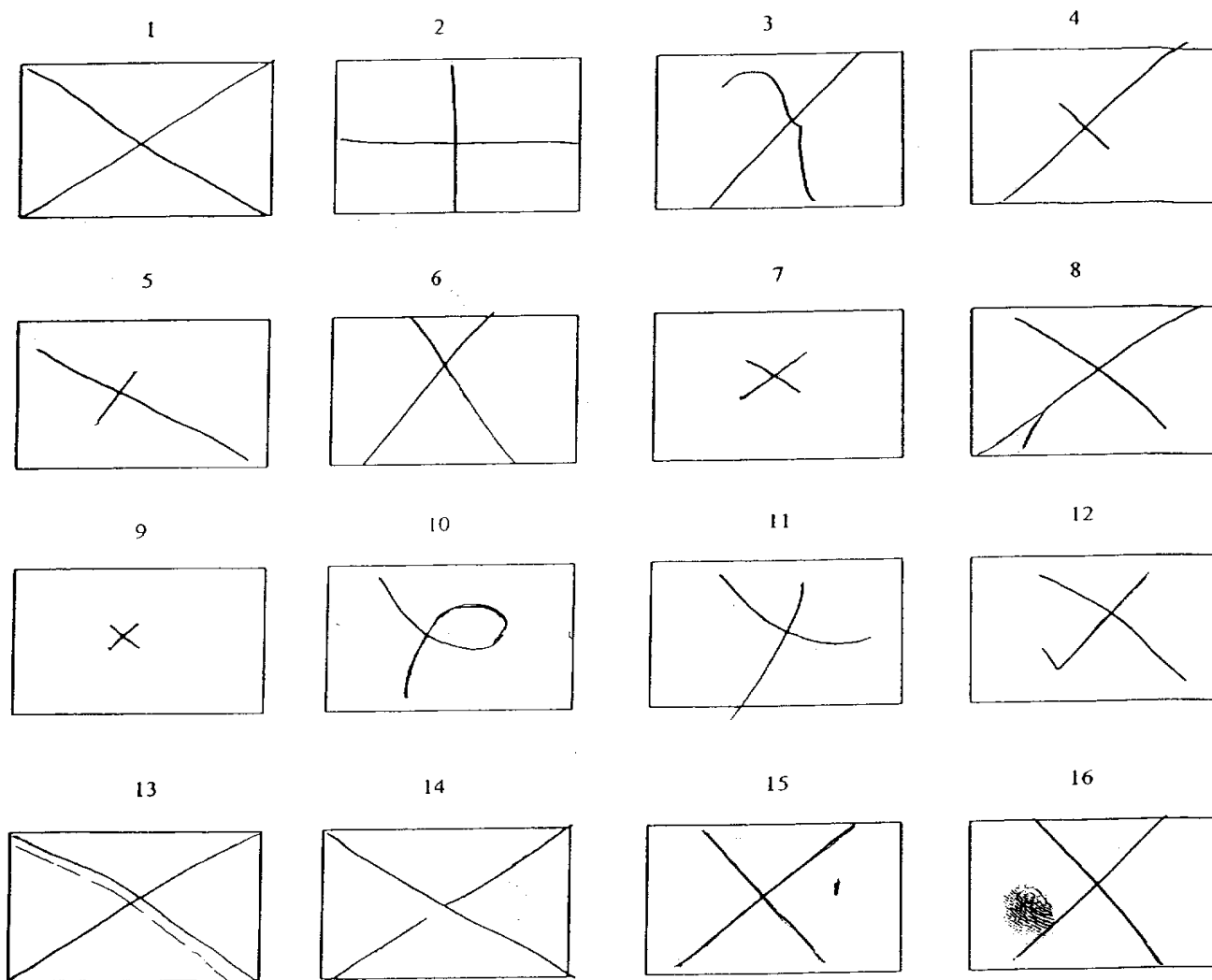
ดำเนินการนับคะแนนตามขั้นตอนจนบัตรเลือกตั้งหมด แล้วยกหีบบัตรให้ประชาชนเห็นว่าไม่มีบัตรเลือกตั้งหลงเหลืออยู่ภายในหีบบัตร

หมายเหตุ สำหรับการขีดคะแนนในแบบขีดคะแนน ให้ใช้วิธีขีดหนึ่งขีดต่อหนึ่งคะแนน แต่เมื่อถึงขีดที่ 5 ให้ขีดขวางทับเส้น 4 ขีดแรก และวงกลมล้อมรอบ ดังรูป  หรือ  หรือ  เป็นต้น เพื่อความสะดวกต่อการนับคะแนน และให้ทำเช่นนี้เรื่อยไปทุก 5 ขีด

ใบความรู้ที่ 2.15

แนวทางการวินิจฉัยบัตรดี (ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา)

บัตรดี เช่น



คำอธิบายเพิ่มเติม

1. ตัวอย่างบัตรรูปที่ 1-12 เป็นตัวอย่างบัตรดีตามแนวทางที่ใช้อยู่เดิม
2. ตัวอย่างบัตรรูปที่ 13-16 เป็นตัวอย่างบัตรดีเพิ่มเติม
 - 2.1 ตัวอย่างบัตรรูปที่ 13 เป็นกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเจตนาทำเครื่องหมายกากบาทแต่เส้นปากกาขีดไม่ชัดหรือหมึกออกไม่สม่ำเสมอ ทำให้เส้นไม่ชัด จึงขีดเส้นซ้ำเพื่อให้เครื่องหมายกากบาทชัดเจน
 - 2.2 ตัวอย่างบัตรรูปที่ 14 เป็นกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเจตนาทำเครื่องหมายกากบาทแต่เส้นปากกาขาดหรือไม่ชัดเจน ทำให้ไม่เห็นจุดขีด โดยยังปรากฏร่องรอยว่าเจตนาขีดทำเครื่องหมายกากบาท
 - 2.3 ตัวอย่างบัตรรูปที่ 15 และ 16 เป็นกรณีบัตรเลือกตั้งเลอะรอยหมึกหรือปากกา โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งมิได้มีเจตนาจะทำรอยหมึกหรือรอยปากกาดังกล่าวให้เป็นเครื่องหมายเป็นที่สังเกต

ใบความรู้ที่ 2.16

การตรวจสอบเมื่อเสร็จสิ้นการนับคะแนน (ระเบียบ ฯ ข้อ ...)

1. รวมคะแนนและตรวจสอบคะแนน ในแบบขีดคะแนน (ส.ส. ...) ให้ครบถ้วน
2. ตรวจสอบจำนวนบัตรที่ใช้ไปกับจำนวนผู้ที่มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้
 - 2.1 นับจำนวนบัตรดี จำนวนบัตรเสีย และบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน
 - 2.2 หากผลการตรวจสอบถูกต้องให้รวมคะแนนและตรวจสอบคะแนนในแบบขีดคะแนน (ส.ส. ...) ให้ครบถ้วน
 - 2.3 แยกบัตรแต่ละประเภทแล้วใส่ถุงวัสดุใส (ชั้นใน) โดยแยกเป็น 3 ถุง คือ
 - ถุงบัตรดี
 - ถุงบัตรเสียและถุงบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน พร้อมเขียนจำนวนบัตรเลือกตั้งที่บรรจุอยู่ในถุงวัสดุใสแต่ละถุง แล้วมัดปากถุง
 - 2.4 จัดทำแบบข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ...) จำนวน 2 ชุด
 - 2.5 ปธ.กปน. จัดทำประกาศรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ...) จำนวน 3 ชุด ดังนี้
 - ปิดหน้าที่เลือกตั้ง จำนวน 1 ชุด
 - ใส่ในถุงวัสดุใส ซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนนแล้ว จำนวน 1 ชุด
 - ส่งให้ กกต. เขต จำนวน 1 ชุด
 - 2.6 นำประกาศรายงานผลการนับคะแนน (ส.ส. ...) หนึ่งชุด , ข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งฯ ส.ส. ... และแบบขีดคะแนน ส.ส. ... แล้วนำถุงใส่บัตร ตามข้อ 2.3 บรรจุลงในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) ทำการ **ปิดถุงวัสดุ (ชั้นนอก) ด้วยสายรัด เพื่อป้องกันการเปิดถุง** แล้วบรรจุลงในหีบบัตร ปิดหีบบัตร ใส่สายรัด
 - 2.7 ส่งหีบบัตรเลือกตั้ง และเอกสารกำกับหีบบัตรเลือกตั้ง (บัตรเลือกตั้งที่เหลือทั้งหมด/ ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง/ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ชุดที่ใช้หมายเหตุ (ส.ส. ...)/ ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ...)/ รายงานเหตุการณ์ประจำหน่วยเลือกตั้ง (ส.ส. ...)/ รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ...) และรายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ...) ให้ กกต.เขต
 - 2.8 คูหาลงคะแนน และวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ทั้งหมด

2.9 กรณีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนน ได้แก่ บัตรดี บัตรเสีย บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน ให้ กปน. ดำเนินการตรวจสอบ ถ้าผลการนับคะแนนยังไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่ออีกให้ดำเนินการรายงาน กกต. เขต พร้อมเหตุผลของการนับคะแนนที่ไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อรายงาน กกต.จังหวัด และ สнг.กกต.จว.

2.10 เมื่อดำเนินการตาม ข้อ 2.3 ถึงข้อ 2.6 แล้วนำหีบบัตรเลือกตั้งและเอกสารกำกับหีบบัตรเลือกตั้งส่งให้ กกต. เขต พร้อมรายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ...)

ใบความรู้ที่ 2.18
การนำเสนอเอกสารและหีบบัตรเลือกตั้ง
(ระเบียบฯ ข้อ ... , ...)

1. ปธ.กปน., กปน. และ รปภ. นำส่ง กกต. เขต หรือผู้ที่ กกต. เขต มอบหมายทันที โดยมีสิ่งที่ต้องนำเสนอ ได้แก่

1.1 หีบบัตรเลือกตั้ง

1.2 เอกสารกำกับหีบบัตรเลือกตั้ง

(1) บัตรเลือกตั้งที่เหลือทั้งหมดและต้นข้าวบัตรเลือกตั้ง

(2) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ...) ชุดที่ใช้ตรวจสอบการใช้

สิทธิและหมายเหตุการลงคะแนน

(3) ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการเปิด

ลงคะแนน (ส.ส. ...)

(4) ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้น

การลงคะแนน (ส.ส. ...)

(5) รายงานเหตุการณ์ประจำหน่วยเลือกตั้ง (ส.ส. ...)

(6) รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ...)

1.3 คูหาลงคะแนนทั้งหมดและสิ่งของอื่น ๆ เช่น ป้าย และวัสดุอุปกรณ์
 เกี่ยวกับการลงคะแนน เป็นต้น

ใบความรู้ที่ 2.19
การดำเนินการกรณีไม่สามารถนับคะแนนได้
(ยังไม่ได้นับคะแนน) (ระเบียบฯ ข้อ ...)

กรณียังไม่ได้นับคะแนนเลือกตั้ง
ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำประกาศงดการนับคะแนนเลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นตามแบบ ส.ส. ... จำนวน 3 ชุด เพื่อ
 - ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง จำนวน 1 ชุด
 - **ส่งให้ กกต.เขต จำนวน 1 ชุด**
 - เก็บไว้เป็นหลักฐาน จำนวน 1 ชุด
2. จัดเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง และเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัย ตามที่ กกต.เขตกำหนด
3. รายงาน กกต.เขต เพื่อแจ้งให้ สنج.กกต.จว. รายงานให้คณะกรรมการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว
4. บันทึกสาเหตุและการดำเนินการไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำหน่วยเลือกตั้ง (ส.ส. ...)

ใบความรู้ที่ 2.20
การดำเนินการกรณีไม่สามารถนับคะแนนได้
(นับคะแนนไปแล้วบางส่วน) (ระเบียบฯ ข้อ ...)

กรณีนับคะแนนเลือกตั้งไปแล้วบางส่วน
ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำประกาศงดการนับคะแนนเลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นตามแบบ ส.ส. ... จำนวน 3 ชุด เพื่อ
 - ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง จำนวน 1 ชุด
 - ส่งให้ กกต. เขต จำนวน 1 ชุด
 - เก็บไว้เป็นหลักฐาน จำนวน 1 ชุด
2. ให้จัดเก็บบัตรเลือกตั้งที่ผ่านการวินิจฉัยแล้ว และบัตรเลือกตั้งที่ยังไม่ได้ผ่านการวินิจฉัยไว้ในถุงวัสดุใสอย่างละหนึ่งใบ แล้วนำไปจัดเก็บไว้ในหีบบัตรเลือกตั้ง
3. ปิดหีบบัตรเลือกตั้ง ใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัด หรือกระทำการด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งได้
4. จัดเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งตามข้อ 3 และเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัยตามที่ กกต. เขต กำหนด
5. รายงาน กกต. เขต เพื่อแจ้งให้ สนง.กกต.จว. รายงานให้คณะกรรมการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว
6. บันทึกสาเหตุและการดำเนินการไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำหน่วยเลือกตั้ง (ส.ส. ...)

ใบความรู้ที่ 2.21

ข้อพึงสังเกตและข้อพึงระวังปฏิบัติหน้าที่ของ กปน.

สาระสำคัญในการเรียนรู้

ข้อพึงสังเกตและข้อพึงระวังปฏิบัติหน้าที่ของ กปน. (5 ข้อใหญ่ 45 ข้อย่อย)

1. ก่อนการเปิดการลงคะแนน (10 ข้อ)

- 1.1 กปน. และ รปภ. ทุกคน ผ่านการอบรมหรือไม่
- 1.2 การจัดสถานที่ที่เลือกตั้ง อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้สิทธิ และการปฏิบัติงานของ จพง.ปน.หรือไม่
- 1.3 สถานที่ที่เลือกตั้ง เป็นสถานที่เดียวกันกับสถานที่ตามประกาศกำหนดหน่วย (ส.ส. ...)หรือไม่
- 1.4 จพง.ปน. ไปถึงหน่วยเลือกตั้งก่อนเวลาเปิดลงคะแนน อย่างน้อยหนึ่งชั่วโมงหรือไม่
- 1.5 มีป้ายชื่อหน่วยเลือกตั้ง นาฬิกา ธงชาติ หรือไม่
- 1.6 จำนวนคูหาไม่น้อยกว่า 3 คูหาหรือไม่ และแต่ละคูหาได้ปิดคำเตือนแล้วหรือไม่
- 1.7 โต๊ะที่ใช้ในวางคูหา มีผิวเรียบไม่เป็นรูหรือไม่ (เพื่อป้องกันบัตรเสีย) และได้ทดลองใช้ปากกาในคูหาว่าเขียนติดแล้วหรือไม่
- 1.8 ด้านหลังคูหา มีฉากกัน และการเข้าออกคูหา ผู้มาใช้สิทธิจะเห็นการลงคะแนนของ ผู้มาใช้สิทธิอื่น หรือไม่
- 1.9 ป้ายปิดประกาศหน้าหน่วย มีเอกสารปิดครบถ้วนหรือไม่
- 1.10 กปน. ตรวจนับจำนวนบัตรเลือกตั้งหรือไม่ และได้ปิดประกาศรายการจำนวนบัตรก่อนการลงคะแนน (ส.ส. ...) หรือไม่
- 1.11 ได้นำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่ 4 ปิดแทนชุดเดิมที่หน้าหน่วย หรือไม่

2. ขณะเปิดการลงคะแนน (5 ข้อ)

2.1 เมื่อเวลา 08.00 น. ถ้า กปน. มาเกินกึ่งหนึ่ง (3 คนขึ้นไป) ก็สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้และให้แต่งตั้ง กปน. ให้ครบ 5 คน และให้มีการประชุมแบ่งหน้าที่กันใหม่หรือไม่

2.2 ก่อนเปิดการลงคะแนน (เวลา 08.00 น.) กปน. แสดงให้เห็นว่าเป็นหีบเปล่าหรือไม่ เมื่อปิดหีบแล้วใส่กุญแจหรือสายรัดหรือไม่

2.3 กรณีตามข้อ 2.1 และข้อ 2.2 ได้มีการบันทึกในรายงานเหตุการณ์ประจำหน่วยหรือไม่

2.4 การบันทึกตามข้อ 2.2 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงชื่อเป็นพยานหรือไม่

3. ระหว่างการลงคะแนน (11 ข้อ)

3.1 กปน. ทุกคนอยู่ในหน่วยเลือกตั้งตลอดเวลาหรือไม่ (ถ้าออกไป ออกไปได้คราวละหนึ่งคน หรือไม่)

3.2 ในการปฏิบัติงาน มีประธาน กปน. ปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลา หรือไม่

3.3 กรณีที่มีผู้ทักท้วงในเรื่องใด กปน. สอบสวนข้อเท็จจริงและประชุมวินิจฉัยชี้ขาดพร้อมเหตุผลหรือไม่

3.4 การประชุมวินิจฉัยของ กปน. เป็นไปดังนี้หรือไม่

ก. มี กปน. จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ กปน. ที่มีอยู่ในหน่วยเลือกตั้ง ณ ขณะนั้น

ข. การประชุมเป็นไปตามเสียงข้างมากหรือไม่ (ถ้าจำนวนเสียงเท่ากัน ประธานที่ประชุมเลือกตั้งเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด)

ค. กรณีมีเหตุการณ์ผิดปกติ หรือมีการประชุมวินิจฉัยเรื่องใด มีการบันทึกในสมุดรายงานเหตุการณ์ฯ (ส.ส. ...) ทุกครั้งหรือไม่

3.5 นอกจากผู้มาใช้สิทธิเข้าไปทำเครื่องหมายลงคะแนนแล้วมีผู้ใดเข้าไปในคูหาหรือไม่ (เว้นแต่ กปน. ควบคุมคูหา นำปากกาไปเปลี่ยน หรือช่วยเหลืออำนวยความสะดวกผู้มาใช้สิทธิ เป็นต้น)

3.6 ในที่เลือกตั้ง นอกจาก จพง.ปน. และ ผู้มาใช้สิทธิ มีบุคคลอื่นเข้าไปหรือไม่

3.7 กปน. ฝ่ายตรวจบัญชี ให้ผู้มาใช้สิทธิลงลายชื่อในช่องของผู้มาใช้สิทธินั้นหรือไม่

3.8 กรณีผู้มาใช้สิทธินำหลักฐานแสดงตนขอใช้สิทธิแต่หลักฐานนั้นไม่ชัดเจนหรือชำรุดในสาระสำคัญ เช่น หมายเลขของบัตร เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ชื่อ-สกุล หรือรูปภาพลบเลือน ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้ กปน. ได้มีการประชุมวินิจฉัยว่าจะให้ลงคะแนนหรือไม่ และบันทึกคำวินิจฉัยพร้อมเหตุผล ลงในรายงานเหตุการณ์ฯ (ส.ส. ...) หรือไม่

3.9 กรณีมีผู้ที่ไม่มีชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ...) มาร้องขอใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยนำหลักฐานอื่นมาแสดง ห้าม กปน. เพิ่มชื่อนั้นลงในบัญชี เพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง เว้นแต่ผู้ที่ได้นำหลักฐานมาแสดงว่าได้ขอเพิ่มชื่อต่อนายทะเบียนแล้ว

3.10 กปน. ฝ่ายมอบบัตรได้ลงชื่อตนเองก่อนส่งมอบบัตรเลือกตั้งครึ่งละหนึ่งฉบับ รวมทั้งให้ผู้มาใช้สิทธิฯ พิมพ์ลายนิ้วมือ (นิ้วหัวแม่มือขวา) ลงบนต้นขั้วบัตรหรือไม่

3.11 ถ้ามี ปธ.กกต. กกต. ลธ.กกต. กกต.เขต ผอ.กกต.เขต คณะอนุกรรมการประจำเขต และผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากบุคคลดังกล่าว เข้าไปในหน่วยเลือกตั้ง มีการบันทึกลงในรายงานเหตุการณ์ฯ (ส.ส. ...) ทุกครั้งหรือไม่

3.12 กรณีผู้มาใช้สิทธิฯ ไม่สามารถลงลายมือชื่อใน (ส.ส. ...) ชุดหมายเลขลงคะแนน หรือต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง และไม่มีหัวแม่มือข้างขวา กปน. ได้ดำเนินการ ดังนี้หรือไม่

ก. ให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย หรือ

ข. ถ้าไม่มีทั้งสองข้างให้พิมพ์นิ้วใดนิ้วหนึ่งแทน หรือ

ค. หากไม่มีนิ้วใดเลยให้ยกเว้น โดยต้องหมายเหตุไว้ว่าไม่มีนิ้วมือ

3.13 กปน. ผู้เฝ้าหีบบัตรให้ผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนนำบัตรที่พับแล้วหย่อนลงในหีบบัตรด้วยตนเองหรือไม่

3.14 กรณีมีผู้ใช้สิทธิมาพร้อมกันเป็นจำนวนมาก กปน. ได้มีการแบ่งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเป็น 2 ชุด เพื่ออำนวยความสะดวกให้สามารถใช้สิทธิได้รวดเร็วขึ้นหรือไม่ (กรณีนี้อาจเพิ่มคนจ่ายบัตรอีกก็ได้ เพื่อความสอดคล้องกับการแบ่งบัญชี)

3.15 ตามข้อ 3.13 เมื่อได้ดำเนินการแยกบัญชีฯ แล้ว ได้นำมารวมไว้เช่นเดิมหรือไม่

4. หลังการปิดการลงคะแนน (6 ข้อ)

- 4.1 ปธ.กปน. กล่าวปิดลงคะแนน (เวลา 16.00 น.) หรือไม่
- 4.2 ถ้ามีผู้มาใช้สิทธิฯ เหลืออยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งก่อนปิดการลงคะแนน กปน. ได้ให้ผู้นั้นลงคะแนนจนเสร็จสิ้นหรือไม่ และบันทึกในรายงานเหตุการณ์ฯ (ส.ส. ...) หรือไม่
- 4.3 กปน. จัดทำป้ายปิดช่องใส่บัตร(ส.ส. ...) เพื่อปิดช่องใส่บัตรบนฝาหีบบัตร หรือไม่
- 4.4 กปน. นับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือแต่ละเล่ม แล้วบันทึกจำนวนพร้อมลงชื่อไว้ที่ปกหลังหรือไม่
- 4.5 กปน. ได้ทำลายบัตรที่เหลือโดยใช้โลหะเจาะทะลุตรงกลางบัตรทุกฉบับพร้อมปกหน้าหลังแล้วใช้เชือกร้อยผูกรวมกันเป็นปึกเดียวกัน หรือไม่
- 4.6 กปน. จัดทำและปิดประกาศฯ (ส.ส. ...) หลังการปิดลงคะแนน(ก่อนการนับคะแนน) หรือไม่

5. การนับคะแนน/ส่งหีบ (13 ข้อ)

(ต้องครบมาตั้งแต่ต้น)

- 5.1 มีการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง หรือไม่
- 5.2 กปน. ได้แบ่งหน้าที่ในการนับคะแนน หรือไม่
- 5.3 กปน. คนที่หนึ่ง หยิบบัตรเลือกตั้งที่ละฉบับหรือไม่ และคล้อยออกส่งให้คนที่สอง หรือไม่
- 5.4 กปน. คนที่สอง ชูบัตรให้ประชาชนเห็นเป็นที่ชัดเจนก่อนวินิจฉัยบัตร หรือไม่
- 5.5 กปน. คนที่สอง ได้วินิจฉัยว่าเป็นบัตรเสีย หรือบัตรดี หรือบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน ก่อนแล้วขวานคะแนน หรือไม่
- 5.6 มีการเตรียมภาชนะเพื่อใส่บัตรดี บัตรเสีย บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน อย่างละประเภท หรือไม่
- 5.7 กปน.คนที่สาม แยกบัตรที่คนที่สองวินิจฉัยแล้วใส่ลงในภาชนะที่ถูกต้อง หรือไม่
- 5.8 กปน.คนที่สี่ ขานทวนการอ่านของคนที่สอง ก่อนขีดคะแนนหรือไม่ รวมทั้งขีดคะแนนถูกต้องตามที่ขาน หรือไม่
- 5.9 กรณีวินิจฉัยว่าบัตรเสีย กปน. ไม่น้อยกว่าสองคนได้ลงชื่อสลักหลังบัตรเสียนั้น หรือไม่
- 5.10 ถ้าหักทวง กปน. ได้ตรวจสอบและวินิจฉัยคำหักทวงนั้นพร้อมบันทึกใน (ส.ส. ...) หรือไม่

5.11 เมื่อการนับคะแนนเสร็จสิ้น กปน. ได้ตรวจสอบความถูกต้อง โดยนับจำนวน บัตรดี บัตรเสีย บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน รวมกันแล้วเท่ากับจำนวนผู้มีสิทธิหรือไม่

5.12 ตามข้อ 5.11 ถ้ามีจำนวนไม่ตรงกัน กปน. ได้ตรวจสอบความถูกต้องใหม่หรือไม่

5.13 กปน. ได้จัดทำรายงานผลการนับคะแนน (ส.ส...) และปิดประกาศ (ส.ส...) ไว้หน้าที่เลือกตั้ง หรือไม่

5.14 กปน. ได้รายงานผลไม่เป็นทางการผ่านแอปพลิเคชัน rapid report หรือไม่

5.15 กปน. นำส่งกี่คน (อย่างน้อยสามคนหรือไม่) และ มี รปภ. ร่วมเดินทางไปด้วยหรือไม่

5.16 กปน. ได้มีการรายงานกรณีต่างๆ นอกจากกรณีตามข้อ 5.14 ผ่านแอปพลิเคชัน rapid report หรือไม่

ข้อแนะนำ

ในช่วงเวลาที่ไม่ได้มีผู้มาใช้สิทธิหรือมีผู้มาใช้สิทธิจำนวน กปน. ผู้ทำหน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อ และผู้ทำหน้าที่มอบบัตร ควรตรวจนับยอดผู้มาใช้สิทธิให้ถูกต้องตรงกันเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสมและสถานการณ์

ตัวอย่างผังป้ายปิดประกาศแบบพิมพ์หน้าที่เลือกตั้ง

ผังป้ายปิดประกาศแบบพิมพ์หน้าที่เลือกตั้ง

- ประกาศกำหนดหน่วย ส.ส. ...	- คำสั่งแต่งตั้ง จพง.ปน. ส.ส. ...	- บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ...	ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง (ด้านหน้า) บัตรเลือกตั้ง (ด้านหลัง)
ประกาศรายชื่อผู้สมัคร	ปิดก่อน 08.00 น. จำนวนบัตรก่อน ลงคะแนน ส.ส. ...	ปิดหลัง 16.00 น. จำนวนบัตร เมื่อเสร็จ สิ้นลงคะแนน ส.ส. ...	ปิดหลังนับคะแนน รายงานผลการนับคะแนน ส.ส. ...